MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Podklad pro jednání ekonomických ministrů

Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

5. 9. 2011

Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství

č.j. 4 906/2011-26

INTERNÍ MATERIÁL MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Důvod předložení

Naplnění hlavních úkolů daných Programovým prohlášením Vlády České republiky (ze dne 4. srpna 2010), a to obecně:

- reformovat veřejné finance s cílem zastavit rostoucí veřejný dluh a nastavit parametry rozpočtové politiky tak, abychom v roce 2016 dosáhli vyrovnaných veřejných rozpočtů,

a dále pro oblast regionálního školství:

- zajistit zlepšení platových podmínek pedagogických pracovníků,
- zpřesnit finanční toky mezi rezortem a jednotlivými zřizovateli škol,
- změnou příslušných právních předpisů omezit zátěž škol nadměrnou byrokracií,
- změnou financování zajistit rovnost podpory při poskytování veřejné vzdělávací služby,
- i v rámci normativního financování podpořit možnost existence škol v malých obcích.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) zahájilo již v loňském roce intenzivní práce na přípravě reformy systému financování regionálního školství (RgŠ). Vedením MŠMT byl koncepční záměr reformy systému financování RgŠ schválen dne 3. května 2011. Hlavním cílem jednání ekonomických ministrů by měla být dohoda na vzájemné podpoře této připravované reformy.

2. Argumenty pro nutnost reformy systému financování RgŠ

Z řady analýz působení stávajícího systému financování RgŠ, které MŠMT provedlo v rámci přípravy reformy, vyplývají základní negativa stávajícího systému financování RgŠ:

- stávající systém financování prostřednictvím krajských normativů **poskytuje krajským úřadům velkou míru rozhodovacích pravomocí bez odpovídající spoluzodpovědnosti za financování,**
- **nepodporuje optimalizaci škol a školských zařízení** a spíše je jeho cílem přerozdělit finanční prostředky státního rozpočtu tak, aby stávající síť jakkoli naplněných škol a školských zařízení zůstala v kraji zachována,
- **nevytváří pro školy potřebné stabilní**, předvídatelné a transparentní ekonomické prostředí,
- **nedostatečně podporuje kvalitu a efektivitu vzdělávání,**
- **neumožňuje dostatečné zacílení finančních prostředků** přerozdělovaných krajskými úřady do RgŠ z rozpočtu MŠMT.

Důsledkem výše uvedeného jsou **neúměrné a do budoucna neakceptovatelné mezikrajové rozdíly v podpoře vzdělávání.** **Stávající systém financování RgŠ** (vycházející ze současného právního rámce vymezujícího vzdělávání a poskytování školských služeb v RgŠ) **již není schopen dostatečně cíleně a především efektivně přerozdělovat finanční prostředky státního rozpočtu.**

Reforma systému financování RgŠ je proto nutná.

Pro názornou ilustraci uvedených negativ stávajícího systému uvádíme příklad krajských normativů mzdových prostředků (MP) v roce 2010 pro jeden konkrétní obor vzdělání s maturitní zkouškou. Z grafu č. 1 je zřejmá nejen velmi rozdílná mezikrajová úroveň podpory, ale i meziročně nestabilní výše krajských normativů.

Graf č. 1

Normativ MP v jednotlivých krajích v letech 2010 a 2009 pro obor 53-41-M/007 Zdravotnický asistent

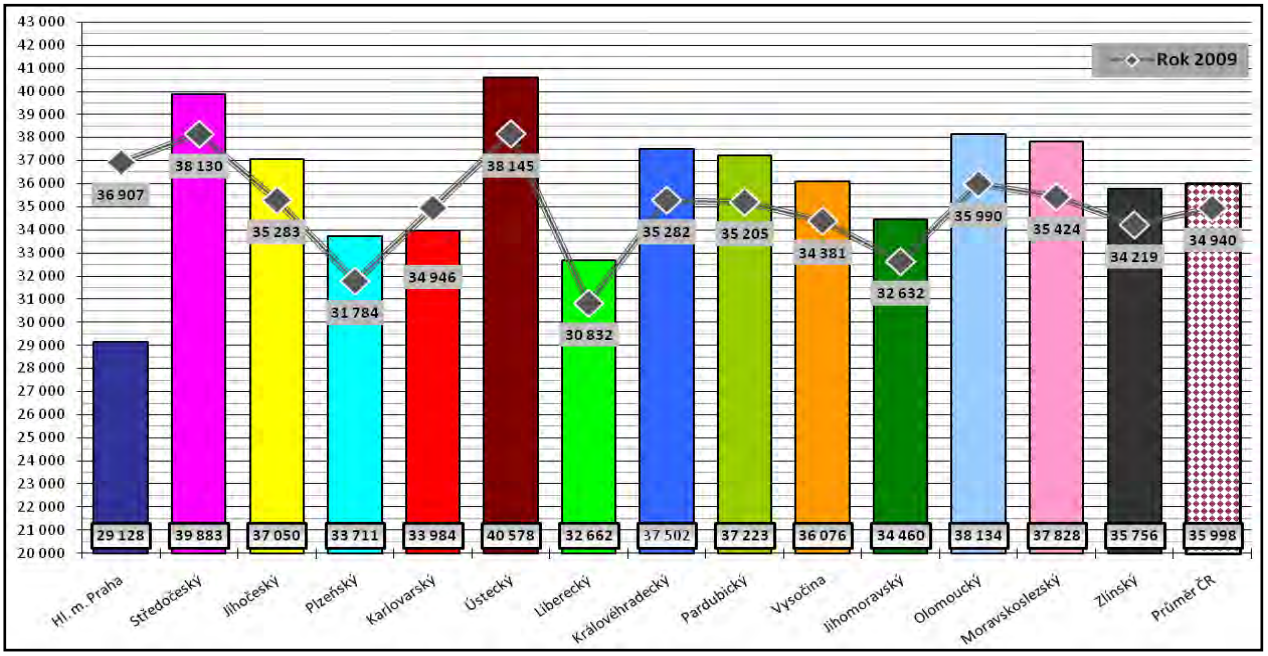

3. Hlavní atributy nového systému financování RgŠ

Pro naplnění úkolů daných vládním prohlášením (uvedených v bodě 1.) je nezbytné, aby nový systém financování RgŠ vykazoval tyto základní atributy:

- musí vést k **ekonomickému zefektivnění,**
- musí umožnit **prooptimalizační a podpůrné působení,**
- musí **potlačit roli žáka jako dominantní financované jednotky výkonu,**
- musí vést k **administrativnímu zjednodušení** na straně příjemců dotace,
- musí **zajistit rovnost podpory zřizovatelů škol při poskytování veřejné vzdělávací služby.**

4. Základní kroky k naplnění hlavních atributů nového systému financování RgŠ

- **opuštění stávajícího striktně normativního systému financování veškerých aktivit v RgŠ výhradně „na žáka“** prostřednictvím republikových a krajských normativů,
- **zavedení systému ministerstvem stanovených oborových normativů** pro školy a obory vzdělání (tj. financovat vzdělávání v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách a konzervatořích), **na základě jasně definované optimální organizace škol a optimálního rozsahu vzdělávání** („vzdělávací standard“), **pro optimální jednotku výkonu** (tj. obecně pro třídu, s doplňkovým parametrem jejího naplnění žáky),
- **doplnění systému oborových normativů o systém nákladového, resp. „normativně nákladového“ financování z rozpočtu MŠMT** v těch případech, kde nelze jasně a

jednoznačně definovat optimální rozsah vzdělávání či jednotku výkonu (školské služby, nepedagogičtí pracovníci, zájmové vzdělávání).

V tomto systému nákladového, resp. „normativně nákladového“ financování bude závazným právním předpisem zajištěna shodná jednotková míra podpory pro obor vzdělání a druh či typ školských služeb pro všechny zřizovatele;

- **cílená podpora vybraného okruhu škol a oborů vzdělání** (zejména základní školy pouze s 1. stupněm a jednotřídní mateřské školy, tj. školy v malých obcích, a vybrané obory vzdělání), které by přechodem na nový systém financování vzhledem ke své nízké naplněnosti měly problém se svým finančním zabezpečením, avšak jejich zachování v místě je účelné. Jejich podpora bude vázána na splnění jasně definovaných podmínek,
- nahrazení **financování vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami** prostřednictvím stávajících (obecně nic konkrétního neřešících) „příplatků na postižení“ **cílenou a věcně jasně definovanou podporou přímo v normativu**,
- **revize podmínek pro stanovení výše úplaty** za vzdělávání neposkytující stupeň vzdělání a za školské služby,
- **snížení administrativní náročnosti** pro školy a školská zařízení při nakládání s finančními prostředky, a to zejména **zrušením limitů mzdové regulace**,
- **zrušení odlišného postupu při poskytování prostředků státního rozpočtu soukromým školám a školským zařízením**, upraveného nyní zákonem č. 306/1999 Sb., oproti veřejným školám a jeho sjednocení v jednom zákoně.

<u>Předpokládaná optimální účinnost nového systému financování: 1. leden 2013.</u>

5. Schéma konceptu navrhovaného řešení nového systému financování RgŠ

Viz Obrázek č. 1, Obrázek č. 2. a Obrázek č. 3.

Materiál je doplněn o **přílohy č. 1 až 4:**

- **příloha č. 1** obsahuje podrobnější komentář k Obrázku č. 3,
- **příloha č. 2** obsahuje variantní modelové výpočty působení nového systému financování ve vybraných oborech vzdělávání v krajském a obecním školství, přičemž:

  <u>varianta 1</u> počítá s maximální podporou optimálně organizovaných škol a minimální restrikcí u méně naplněných škol. V této variantě je počítáno i s částečnou podporou škol s větším počtem žáků ve třídě než je navržené optimum,

  <u>varianta 2</u> počítá se stejnou podporou optimálně organizovaných škol jako varianta 1, avšak s maximální restrikcí u škol, které se od stanoveného „optima“ odchylují.

- **příloha č. 3** obsahuje kvalifikovaný odhad finančních dopadů nového systému financování na rozhodující segmenty regionálního školství,
- **příloha č. 4** obsahuje ukázku modelového působení nového systému financování na školy ve vybraném území.

Koncept navrhovaného řešení systému financování RgŠ

Obrázek č. 1

Základní atributy	EKONOMICKÉ ZEFEKTIVNĚNÍ SYSTÉMU	PROOPTIMALIZAČNÍ A PODPŮRNÉ PŮSOBENÍ SYSTÉMU	POTLAČENÍ ROLE ŽÁKA JAKO DOMINANTNÍ FINANCOVANÉ JEDNOTKY VÝKONU	ADMINISTRATIVNÍ ZJEDNODUŠENÍ SYSTÉMU	ZAJIŠTĚNÍ ROVNOSTI PODPORY ZŘIZOVATELŮ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ
Základní cesty realizace	ZVÝŠENÍ CÍLENOSTI FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	ZVÝŠENÍ SPOLUZODPOVĚDNOSTI ZŘIZOVATELŮ	ZMĚNA JEDNOTKY VÝKONU	ZRUŠENÍ LIMITŮ MZDOVÉ REGULACE	SJEDNOCENÍ ZPŮSOBU FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO ŠKOLSTVÍ
Základní nástroje realizace	Systém kombinující • oborové normativy • nákladové financování <u>Oborové normativy</u> - určeny pro financování pegagogické práce ve školách - stanoveny na jinou jednotku výkonu než výlučně žák - stanoveny pro optimální organizaci škol a optimální rozsah vzdělávání <u>Nákladové financování,</u> - nepedagogické práce,školských služeb a zájmového vzdělávání	• Státem je financována pouze optimální organizace škol a optimální rozsah vzdělávání, ostatní vyšší potřeby hradí zřizovatel • Nutná je zvýšená cílená podpora vybraných okruhů vzdělávání (MŠ a ZŠ jen s 1. stupněm - tj. školy v malých obcích; vybrané obory středního vzdělání) • Revize podmínek pro stanovení výše úplat	• Změnou školského zákona umožnit použití jakékoli jednotky výkonu pro financování (obecně třídy, s doplňkovým parametrem jejího naplnění žáky) • Optimální jednotku výkonu stanovit pro každý okruh vzdělávání a školských služeb a definovat ji v každém příslušném prováděcím právním předpisu	• Finanční prostředky poskytnout krajským úřadům i školám a školským zařízením jako dotace celkem, bez závazných limitů	• Zrušení speciálního zákona upravujícího financování soukromého školství (zákona č. 306/1999 Sb.)
Přínosy	• zajištění stejného objemu finančních prostředků pro pedagogy ve všech krajích ve všech školách se stejnými podmínkami pro vzdělávání • zvýšení zodpovědnosti krajů za financování v oblasti nepedagogických pracovníků a většiny školských služeb • zefektivnění financování v oblasti nepedagogických pracovníků	• odstranění současného systému "běžných" a "výjimkových" škol (v rozsahu naplněnosti tříd) • podpora oborové optimalizace středních škol • cílená podpora vybraných oborů vzdělání a vybraných okruhů vzdělání • role tržního regulátoru	• eliminace současného nevyhovujícího stavu, kdy pouze žák je zdrojem finančních prostředků pro školu či školské zařízení	• zmírnění administrativní zátěže ředitelů škol a školských zařízení, MŠMT a MF • zvýšení rozhodovacích pravomocí ředitelů škol a školských zařízení • zjednodušení procesu alokace finančních prostředků	• zjednodušení administrativní náročnosti procesu financování soukromého školství • zrušení příspěvku státu na provozní výdaje soukromého školství • minimalizace hrozby privatizace krajských a obecních škol či školských zařízení
Rizika	• přefinancování, případně nedofinancování řady škol (oborů vzdělání) v prvním roce realizace vlivem rozdílu v dosavadní úrovni financování v krajích s nově nastaveným "vzdělávacím standardem" • rozdílná úroveň financování škol a školských zařízení (obec vs. kraj; mezi jednotlivými kraji)	• zvýšení počtu škol a školských zařízení s problémy se svým ekonomickým zajištěním	• přefinancování, případně nedofinancování řady škol a školských zařízení v prvním roce realizace (oproti současnému stavu)	• nesprávné rozhodování ředitelů škol a školských zařízení o alokaci finančních prostředků	• odpor ze strany zřizovatelů soukromých škol a školských zařízení z důvodu přenesení financování provozních výdajů na zřizovatele

Koncept navrhovaného řešení systému financování RgŠ

Obrázek č. 2

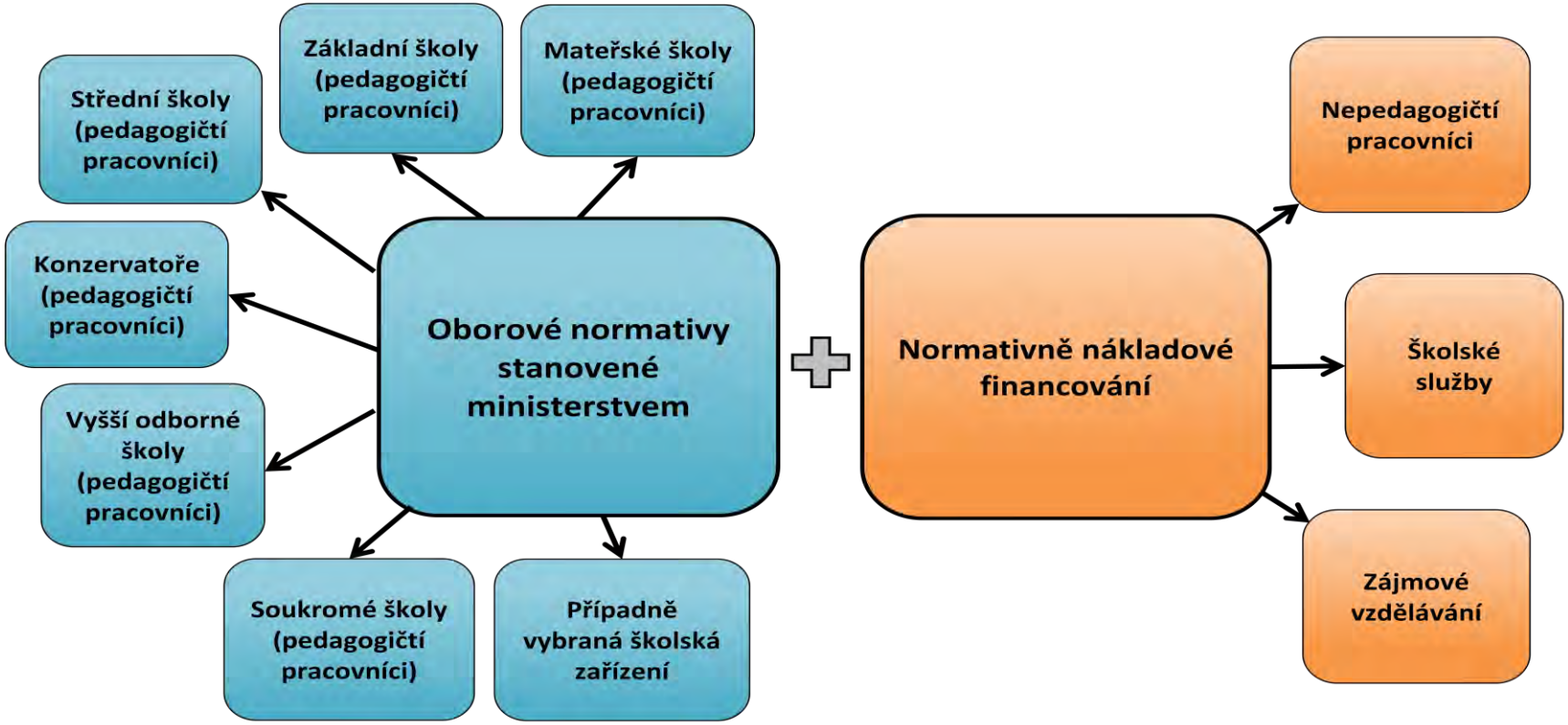

- Zvýšená podpora vybraných krajských a obecních škol (MŠ, ZŠ pouze s 1. stupněm, vybrané obory odborného vzdělávání) přímo v normativu
- Dodatečná podpora po splnění striktně daných podmínek (např. jediná ZŠ v obci, jediný obor vzdělání v kraji)
- Financována i jiná jednotka výkonu než výlučně žák (např. třída)
- Je nutné jasně definovat optimální organizaci škol a optimální rozsah vzdělávání - vyhláškou, v RVP
- Revize podmínek pro stanovení výše úplat
- Zrušení limitů mzdové regulace

Schéma rozdílu mezi možnostmi působení financování „na třídu“ a financování „na žáka“ *Obrázek č. 3*

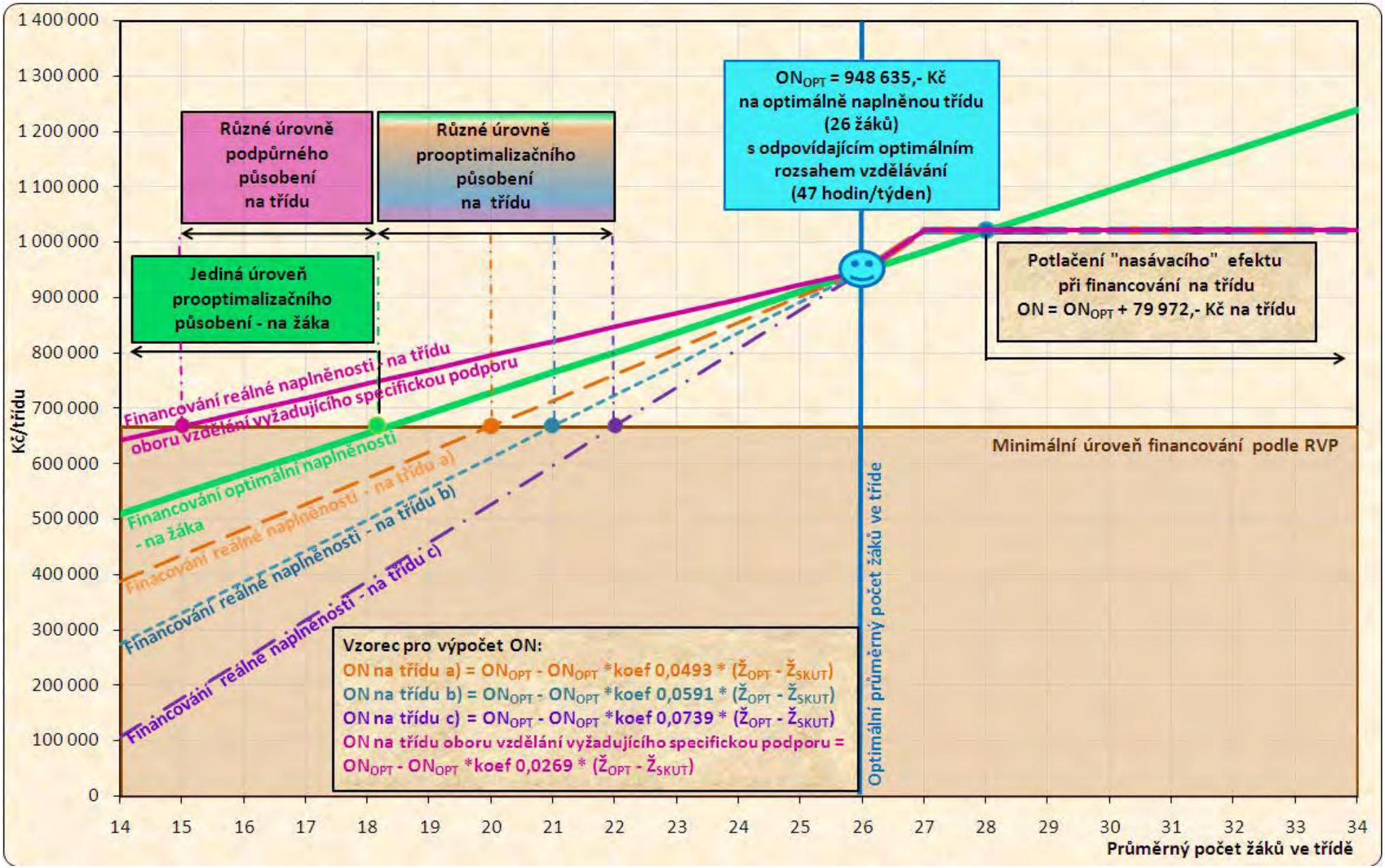

Poznámka: ON = oborový normativ na třídu, Ž = počet žáků ve třídě. Podrobný komentář k obrázku je uveden v příloze č. 1.

6. Hlavní přínosy nového systému financování RgŠ

Realizace tohoto záměru naplní programové prohlášení Vlády ČR tím, že:

- prostřednictvím oborového normativu zajistí ve všech krajích všem školám se stejnými podmínkami vzdělávání i stejný objem prostředků na mzdy pedagogických pracovníků a na učebnice, učební pomůcky a další výdaje hrazené ze státního rozpočtu,
- povede k odstranění stávajících obecně zcela neadresných a v jednotlivých krajích velmi rozdílných ekonomických podpor, realizovaných krajskými úřady (malým, resp. málo naplněným školám, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami apod.),
- umožní financování i těch témat, která v současné době z důvodu nedostatku finančních prostředků financovat nelze (např. zvýšená podpora žáků s potřebou asistenta pedagoga, činnost školních psychologů apod.),
- omezí administrativní zátěž škol a školských zařízení,
- zajistí rovnost podpory vzdělávání jak v jednotlivých krajích (zavedením republikového normativu), tak ve veřejných a soukromých školách (zrušením zákona upravujícího financování soukromých škol),
- zajistí potřebné „prooptimalizační“ působení systému financování vzdělávání,
- umožní zefektivnění vzdělávání jak z finančního, tak i z kvalitativního hlediska,
- zajistí školám dlouhodobou stabilitu a rovné, předvídatelné a transparentní ekonomické podmínky pro vzdělávání podle rámcových vzdělávacích programů,
- umožní alokaci finančních prostředků k podporám jednoznačně cíleným (tj. s definovanými pravidly, rozsahem a cíli), což spolu s potlačením „nasávacího efektu“ přinese i nesporné kvalitativní výsledky v oblasti vzdělávání,
- výrazně omezí stávající masívní přerozdělovací procesy na úrovni krajů v oblasti financování pedagogické práce a zároveň zvýší autonomii krajů v rozhodování a přerozdělování v oblasti nepedagogické práce a v oblasti poskytování většiny školských služeb.

7. Možná rizika realizace a možnosti jejich omezení

Hlavní riziko: V prvním roce realizace nového systému financování může dojít k významným změnám v ekonomickém zabezpečení jednotlivých škol a školských zařízení.

Možnost omezení: Dostatečný časový odstup mezi věcným vymezením nového systému a vstupem nového systému v účinnost. Účinnost nového systému financování RgŠ musí být stanovena tak, aby školy, školská zařízení, jejich zřizovatelé i systém sběru dat měli dostatek času se na existenci nových podmínek připravit, provést všechna potřebná opatření a uvést tak do souladu vzdělávání se změnami systému financování.

8. Finanční dopady realizace nového systému financování RgŠ

Koncepční záměr reformy systému financování RgŠ, vedoucí k zefektivnění vynakládaných finančních prostředků ze státního rozpočtu, nepředpokládá žádné další výdaje nad rámec výdajů ve střednědobém rozpočtovém výhledu kapitoly MŠMT státního rozpočtu a v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na roky 2011 až 2015.

Příloha č. 1
k podkladu pro jednání ekonomických ministrů

Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství

Ilustrativní příklad základních prvků a rysů působení nově navrhovaného systému

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

5. 9. 2011

Příloha č. 1 k materiálu č.j. 4 906/2011-26

Ilustrativní příklad základních prvků a rysů působení nově navrhovaného systému financování vzdělávání formou oborového normativu „na třídu“

komentář k Obrázku č. 3:
Schéma rozdílu mezi možnostmi působení financování „na třídu“ a financování „na žáka“

Ilustrativní příklad možností působení nově navrhovaného systému financování vzdělávání, realizovaného podle rámcových vzdělávacích programů prostřednictvím oborových normativů stanovených MŠMT „na třídu“ (graficky znázorněný na Obrázku č. 3), má za cíl názorně předvést:

- způsob stanovení modelového oborového normativu na základě optimální naplněnosti třídy a optimálního rozsahu výuky,
- rozdíl ve výši mzdových prostředků na třídu stanovených nově oborovým normativem na třídu v porovnání s oborovým normativem na žáka,
- a zejména tři důležité prvky nového systému financování regionálního školství:
  - **potlačení nasávacího efektu stávajícího systému,**
  - **prooptimalizační působení nového systému,**
  - **podpora vybraných oborů vzdělání (resp. vybraných škol).**

Ilustrativní příklad (viz Obrázek č. 3) znázorňuje obor vzdělání střední školy, pro který jsou dány následující výchozí podmínky:

- *rámcovým vzdělávacím programem má stanovený minimální průměrný rozsah výuky 33 hodin týdně;*
- *průměrný týdenní rozsah přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků = 20 hodin;*
- *průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka = 25 000,- Kč.*

Pro stanovení normativu vyjadřujícího finanční náročnost „pedagogické práce“ **je nutno** - a to **bez ohledu na to, zda půjde o financování „na žáka“ nebo „na třídu**“ - **vymezit, jaký rozsah vzdělávání** je normativem pokryt, a tento rozsah vzdělávání je ve většině případů (pouze s výjimkou individuálního vzdělávání) nutno odvodit od počtu žáků ve třídě (skupině, oddělení, …);

- *pro potřebu tohoto modelového příkladu byla pro tento obor „stanovena“* ***optimální naplněnost třídy Ž = 26*** *žáků a pro tuto optimální naplněnost pak* ***optimální rozsah vzdělávání H = 47 hodin výuky týdně****.*

Pro stanovení výše normativu vyjadřujícího finanční náročnost „pedagogické práce“ v daném oboru vzdělání je tedy podstatné to, že musí pro 26 žáků zabezpečit 47 hodin výuky týdně (což se dá definovat i jako „vzdělávací standard“), což při průměrné míře přímé vyučovací povinnosti pedagoga (20 hod/týdně) představuje cca 2,34 úvazku pedagoga. 2,34 úvazku pedagoga s platem cca 25 000 Kč/měsíčně pak ročně představuje (vč. příslušenství) částku cca 950 tis. Kč na 26 žáků (tj. jedna optimální třída), resp. částku cca 36,5 tis. Kč na 1 žáka v optimálně naplněné třídě.

Uvedený postup stanovení výše normativu „pedagogické práce“ je shodný pro financování „na žáka“ i „na třídu“ (do školy s optimální naplněností také oba způsoby „přinesou stejně peněz“) a fakticky je uplatněn i ve stávajícím systému financování (pouze s tím rozdílem, že hodnoty Ž, H

a průměrného platu pedagoga nyní stanovují krajské úřady, takže u stejného oboru vzdělání jsou v každém z krajů jiné).

Záměr MŠMT, nahradit (tam kde je to možné) normativní financování „na žáka“ normativním financováním „na třídu“, **tedy nevyplývá ze snahy měnit princip normativního financování**, ale **ze snahy umožnit tomuto principu nové důležité funkce.**

S ohledem na stávající poměr existujících kapacit škol a stávající i budoucí reálnou potřebu vzdělávání relevantních populačních kohort žáků a studentů RgŠ je do budoucna zcela nezbytné (a to jak v zájmu ekonomického zefektivnění vzdělávacího systému, tak v zájmu zvýšení kvality vzdělávání) umožnit normativnímu principu financování (minimálně v sektoru veřejného školství) i funkci prooptimalizačního působení a funkci potlačující nadměrný „nasávací efekt“.

Možnosti uplatnění těchto nových funkcí při normativním financování „na žáka“ a normativním financování „na třídu“ jsou z Obrázku č. 3 dobře patrny.

Zelená přímka „Financování optimální naplněnosti – na žáka“ znázorňuje výši finančních prostředků na platy pedagogů vč. příslušenství, kterou by pro daný obor vzdělání obdržela konkrétní škola na každou svoji třídu v závislosti na její naplněnosti **při normativním financování „na žáka“** (jeden žák s sebou „nese“ cca 36,5 tisíce Kč).

Z průběhu této přímky je patrné, že v systému normativního financování „na žáka“ jednak nelze potlačit „nasávací efekt“, neboť ten je systémem přímo generován, a jednak je systémem pevně určen bod, ve kterém začíná jeho prooptimalizační působení (tj. bod, ve kterém přímka protíná hodnotu finančních prostředků nutných pro zajištění minimálního rozsahu vzdělávání dle RVP – v našem modelovém příkladu začíná normativní financování „na žáka“ prooptimalizačně působit při naplněnosti třídy 18 žáků a méně). Abychom dosáhli razantnějšího prooptimalizačního působení (např. již při 20 nebo i více žácích ve třídě – což u některých oborů vzdělání je – alespoň ve veřejném sektoru vzdělávání – zcela namístě), museli bychom snížit optimální rozsah vzdělávání v optimálně naplněné třídě, tzn. **museli bychom snížit předpokládanou kvalitu vzdělávání přímo v oborovém normativu** (ten by pak musel být nižší než 36,5 tis. Kč)**.**

Pokud bude systém oborového normativu „na žáka“ (který je ostatně pouze odvozen od objemu prostředků potřebných pro optimálně naplněnou třídu s optimálním rozsahem vzdělávání) nahrazen systémem **oborových normativů stanovených <u>přímo pro optimálně naplněnou třídu</u> s optimálním rozsahem vzdělávání, tj. financováním na třídu** (v obrázku vyjádřeno ve výši cca 950 000,- Kč na třídu), získá stát (MŠMT) možnost jak stanovovat míru prooptimalizačního působení, tak případného omezení „nasávacího efektu“ normativního systému financování, a to bez zásahů do „vzdělávacího standardu“, tj. vymezení optimálního rozsahu vzdělávání pro optimálně zorganizované vzdělávání.

➲ **<u>potlačení nasávacího efektu:</u>**

1. v oboru vzdělání, kde bude zájem potlačit tento efekt, bude pro třídu s vyšší naplněností než stanovené optimum stanovena <u>pevná částka</u>, o kterou se oborový normativ zvýší bez ohledu na to, kolik žáků nad optimální počet ve třídě skutečně bude (tzn., že škola dostane i např. při 33 žácích ve třídě stejnou výši finančních prostředků jako např. při 27 žácích - v našem modelu o 79 972 Kč více než je hodnota oborového normativu, což odpovídá optimu vzdělávání při 28 žácích);
2. v oboru vzdělání, kde nebude zájem, resp. nebude potřeba tento efekt potlačovat, může být oborový normativ na třídu zvyšován s rostoucí naplněností stanoveným koeficientem tak, aby více méně korespondoval s financováním „na žáka“.

➲ **<u>prooptimalizační působení:</u>**
pro třídu s nižší naplněností než stanovené optimum budou uplatněny <u>degresní koeficienty</u>, kterými se oborový normativ na třídu snižuje s každým „chybějícím“ žákem. Tyto koeficienty mohou mít pro jednotlivé obory vzdělání různou hodnotu, takže v jednotlivých oborech vzdělání se stejným „optimálním vzdělávacím standardem“ může být stanovena rozdílná míra prooptimalizačního působení normativního financování (tj. úroveň, která zaručuje naplnění obsahu příslušných RVP při určitém „minimálním“ počtu žáků ve třídě). V obrázku znázorňují rozdílnou míru prooptimalizačního působení body, ve kterých se protne minimální úroveň financování podle RVP a jednotlivé přímky financování nižší naplněnosti tříd a), b) a c); použity byly např. koeficienty:
pro obor a) = koeficient 0,0493,
pro obor b) = koeficient 0,0591,
pro obor c) = koeficient 0,0739.

Normativ mzdových prostředků (vč. příslušenství) pedagogů pro reálnou školu s nižší průměrnou naplněností tříd než je optimum pak bude dán např. vztahem:

ON na třídu = ON_{OPT} - ON_{OPT} * koeficient * ($Ž_{OPT}$ - $Ž_{SKUT}$)

ON = oborový normativ pro konkrétní školu,
ON_{OPT} = oborový normativ pro optimálně naplněnou třídu,
$Ž_{OPT}$ = optimální průměrný počet žáků ve třídě.
$Ž_{SKUT}$ = skutečný průměrný počet žáků ve třídě,

<u>Při nižším průměrném počtu žáků ve třídě</u>, než bude „minimum“ garantující minimální rozsah vzdělávání dle RVP, bude muset zvýšené výdaje doplatit zřizovatel školy – bude tedy motivován organizovat síť škol s daným oborem vzdělání tak, aby se více blížila optimu.

<u>Uvedeného efektu lze ovšem využít i pro řešení problematiky některých oborů vzdělání (a některých škol), vyžadujících specifickou podporu.</u>

Půjde především o obory vzdělání středních škol s nízkou průměrnou naplněností tříd, jejichž zachování v místě je žádoucí (ať z důvodu potřeb trhu práce či z důvodu jejich tradice nebo jedinečnosti), a rovněž o malé, resp. málo naplněné plně organizované základní školy (s méně než dvěma paralelními třídami v ročníku), pokud půjde o jedinou základní školu v obci a pokud z objektivního důvodu nepůjde řešit zvýšení naplněnosti formou spádové či svazkové základní školy, ale např. i pro případy, kdy je v daném oboru vzdělání vzděláván určitý počet žáků majících speciální vzdělávací potřeby.

Financování na třídu poté nebude působit prooptimalizačně, ale naopak podpůrně.

I v těchto případech bude oborový normativ stanoven pro optimálně naplněnou třídu s optimálním rozsahem vzdělávání, ale oproti ostatním „běžným“ oborům vzdělání bude mít tento vybraný obor vzdělání, resp. „běžný“ obor vzdělání ve vybrané škole, **snížen „minimální“ počet žáků ve třídě, při kterém bude zaručena minimální úroveň financování daná RVP.** Vyjádřeno graficky – křivka, protínající stávající minimální úroveň financování podle RVP (v obrázku vyjádřeno hnědou plochou) a optimální úroveň financování (v obrázku vyjádřeno), bude mít mírnější sklon. Podporovaný obor vzdělání např. s 15 žáky ve třídě tak dostane stejnou výši finančních prostředků jako nepodporovaný obor vzdělání s 21 žáky ve třídě. **MŠMT bude moci tímto způsobem, tj. zvolením různé úrovně podpůrného působení na třídu, ovlivňovat účelné a hospodárné vynakládání finančních prostředků státního rozpočtu.**

Poznámka: U několika málo oborů vzdělání středních škol, u kterých je žádoucí celorepublikově nízký počet absolventů vzhledem k jejich budoucímu uplatnění na trhu práce (např. některé umělecké nebo specifické zdravotnické obory vzdělání), stejně tak jako např. **u základních škol pouze s prvním stupněm**, bude již přímo snížena optimální naplněnost třídy, ze které vychází oborový normativ.

Důležité:
Zásadní výhoda nahrazení financování „na žáka" financováním „na třídu" (zejména ve veřejném sektoru školství) tedy spočívá v tom, že **při něm lze** (na rozdíl od financování „na žáka") **dosáhnout různých regulačních efektů beze změny „optimálního vzdělávacího standardu", tj. beze změny optimálního rozsahu vzdělávání při optimální naplněnosti tříd i škol. Pro školy, v nichž je (nebo bude) organizace vzdělávání blízká optimu, to bude znamenat výrazné zvýšení dlouhodobé finanční stability.**

Upozornění:
V souvislosti s výše uvedeným **upozorňujeme, že se jedná pouze o ilustrativní modelový příklad a stanovení konkrétních hodnot musí být předmětem odborné diskuse, včetně konečné bilance na rozpočtové zdroje.**

Příloha č. 2

k podkladu pro jednání ekonomických ministrů

Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství

Ukázka modelového působení nového systému financování

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

5. 9. 2011

Příloha č. 3

k podkladu pro jednání ekonomických ministrů

Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství

Celková rekapitulace úspor modelového působení nového systému financování na vybrané segmenty školství

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

5. 9. 2011

Příloha č. 4

k podkladu pro jednání ekonomických ministrů

Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství

Ukázka modelového působení nového systému financování na školy ve vybraném území

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

5. 9. 2011